

MTÜ Eesti Tegevusterapeutide Liidu üldkoosolek 18.mai, 2010.

Koosoleku juhataja Heili Piilberg. Protokollib Mariliis Romandi.

Kohal 21 liiget:

1. Heili Piilberg
2. Piret Laur
3. Mariliis Romandi
4. Hanna-Maria Vardja
5. Ingrid Saarmets
6. Liis Bonder
7. Annika Elmend
8. Tiiu Tahk
9. Britta Frank
10. Hanna-Stiina Heinmets
11. Kelly Valdma
12. Nansy-Kristi Makisaka
13. Agnes Loos
14. Külli Kaskla
15. Karin Lilienberg
16. Madli Käämer
17. Liina Vulla
18. Kaire Kasema
19. Ave Uke
20. Siiri Siimenson
21. Ann Rajaver

1. Juhatatakse sisse **logo valimine**. Tutvustatakse hääletamise korda.
2. Karin Lilienberg **räägib tegevusteraapia 10 aasta juubeli tähistamisest** koolis 12.oktoobril, k.a. Esitatakse toetuse taotlus Primusele. Rahaliselt toetab ka erialaliit. Ruumid annab kool. Aastapäeval plaanis loengud, ettekanded, ka stendiettekanded. Ettekannetega esinevad näiteks Inga-Britt Lindström (Rootsi), Lolita Cibule (Läti). Plaanis teha ka töötoad töötavate tegevusterapeutide juhtimisel. Eesmärgiks kogemuste vahetamine. Tutvustatakse ka uurimissuundi, diplomitööde edasiarendamisi. Korraldusmeeskonnas osalevad Hanna-Maria Vardja, Annika Elmend, Kelly Valdma, Mariliis Romandi. Oodatakse aktiivset osavõttu, ettepanekuid, koostööd ja kommentaare.
3. Heili Piilberg tutvustab **2009. aasta majandusaasta aruannet**. Majandustegevus oli mullu tagasihoidlik. Tulud – liikmemaksud ja vara ülekandmine. Kulud – kodulehe ülalpidamine. Hääletatakse aruande kinnitamise üle. Kõik kohalolijad kinnitamise poolt. Antakse ülevaade ka kassa seisust käesoleval hetkel.
4. **Kutsekvalifikatsioonist**. Plaan on sügiseks dokumendid korda saada. Kutsekojast võetud ühendust Rutt Lumiga, kelle abi saab ka kasutada. Kui kutse omistamise kord saab valmis, siis leppida Haigekassaga kokku ka tegevusteraapia/tegevusterapeutide tasustamine vastavalt kutseksamile/kvalifikatsioonile. Probleemiks võib saada, et oleme teistest maha jäänud – meil on kõik võrdsed, koolist tuleku tasemel. Vajalik näidata edasilikumist, erinevaid tasemeid. Ka välismaale tööle minekul on vajalik, et kutseksam oleks tehtud.
- **Mõõdikute korvid**: Taastusarstide Selts kutsus kokku taastusspetsialistid, et luua mõõdikud taastusravi erialadel. Eesmärgiks rahuldada Haigekassat, kes tahab näha

ravi tulemuslikkust numbritena. Korvide jaotus: neuroloogilised haigused, luuliigeshaigused, laste taastusravi. Neuro grupis on otsustatud soovitada kasutusele võtta: FIM (vaja sisse osta), Barthel, Box&Block, Purdue Pegboard, LOTCA. Ettepanek koosolekul, et võiks olla ka tundlikkuse testimise vahendid (monofilamendid). Korvi ei taheta väga palju teste. Luu-liigeshaiguste rühmas on pakutud vahendid käe testimiseks ja igapäevategevustega toimetuleku testimiseks. Ülevaade loetelust: Box&Block või Minnesota Manual Dexterity, Nine Hole peg, Grooved v. Purdue Pegboard, Moberg; igap tegevustega toimetuleku hindamiseks – Sollerman, Soda, Jebsen- Taylor, Valpar – töövõime hindamiseks. Lisaks mõõdulint, stopper, goniomeeter, monofilament, vibro, volumeeter, Touch-test Discriminator jm. Mitmete testide puhul vajalik need sisse osta, mida tõenäoliselt tööandjate poolt siiski ei tehta. Vajalik leida küsimustik ADL-toimetuleku hindamiseks. Ka töötegevustega toimetuleku hindamiseks. Koosolekul arutelu (käe) amputatsiooniga patsiendi toimetuleku hindamine ADL-tegevustes – milline küsimustik sobib? Võib-olla FIM? Laste taastusravis/tegevusteraapias arutlusel – ADL taksonoomia, VMI, Bailey, PEDI jm. Mõned hindamisvahendid võiksid olla kasutusel koos FT-ga läbiviimiseks. Samuti on arutatud LOTCA-II, DOTCA kasutamist. Enne lõplike otsuste tegemist on laste taastusravi mõõdikute grupp otsustanud oodata laste RFK-d, kuna tegevus valdavalt reha teenuse raames. RFK puhul miinuseks siiski see, et vajalik on leida konkreetset mõõdikud. Töö selles grupis käib edasi ja midagi ei ole otsustatud. Selle teema juures arutleti veel:

- Testide standardiseerimine Eesti jaoks – tõlkimine on mahukas, normide kohandamine Eesti oludele samuti mahukas töö ja ei ole iga testi puhul põhjendatud.
  - Kui range on testide kasutamine mõõdikute korvidega seoses – kui ei taha/ei ole konkreetset testi ja kasutad muud – mis siis saab?
  - Testide puhul oluline (numbriliste) tulemuste tõlgendamise oskus – vajalik võrrelda eakohase normiga, tõlgendada tulemusi, põhjendada puudujääki. Dokumentatsioon peaks sisaldama ka testi tulemuste tõlgendamist.
  - Mõõdikute korvi olemasolu korral saab asutusele ette öelda, mis võiks olemas olla tegevusteraapia läbiviimiseks nõ standardvarustuses. Need vahendid peaks garanteerima tööandja. Teenuse hinna sees on ju vahendid sisse arvatud. Teenuse hind on tegelikult kõrge aga spetsialistidel ei ole sellegipoolest vahendeid.
  - Kuidas liit saab siin aidata? Võiks toetada koolitustel käimist. Liidul raha selleks hetkel ei ole. Soovitatud kirjutada projekte, leida sponsoreid. Ettepanek ikkagi listis mõtteid vahetada.
  - Vajalik üldine teavitustöö häiretest ja ravimeetoditest, sest levivad valearusaamad (näiteks sensoorse integratsiooni osas). Erisused ka testide kasutamisel – vajalik kindlaks teha, et kõik saavad ühtemoodi asjadest aru. Kas võiks seda siduda aastapäev korraldamisega? Ettepanek teha eraldi päev selleks, et kooskõlastada testide kasutamine.
  - Soovitakse ka koolitusi SI kohta.
  - Olemas Inga-Britt Lindströmi stipendiumifond tegevusteraapia edendamiseks – info tuleb listi.
5. Mariliis Romandi räägib **tegevusteraapia.ee** **kodulehest**. Kodulehel on olnud ligi 500 külatust. Võrdselt tuntakse huvi tegevusteraapia kohta üldiselt, tööpakkumiste ja koolituste kohta. Külastusi on tulnud ka mujalt kui Eestist. Kodulehele lähiajal lisatavad uuendused on Materjalide rubriik, samuti teatud info tõlkimine inglise keelde. Koosolekul arutati foorumi loomise vajadust kodulehe juurde. Kodulehe haldaja seisukoht on, et infovahetuseks piisab ka meililistidest. Hetkel infovahetus meililisti kaudu väga tagasihoidlik. Foorumi eeliseks oleks siiski teemade järgi

jaotamise võimalus. Kodulehe haldaja julgustab tegevusterapeute kaasa lööma kodulehe täiendamise osas. Samuti julgustatakse meililistis info vahetamist.

6. Eesti Tegevusterapeutide Liidu **logo valimine**. Kõige rohkem poolthääli saab logo nr. 6. Logo autoriks Ain Klaassen. Logo on eelnevalt olnud kasutusel ühinemiseelse Eesti Tegevusterapeutide Liidu logona. Logo edasise arenduse osas võetakse autoriga ühendust.
7. Taastusravi arengukava raames koostatakse **tegevusteraapia arengukava** aastateks 2015-2020. Heili Piilberg annab ülevaate arengukava arutelu seisust ja arengukava sisust. Arengukavas esitatud ettepanekud:
  - erialase pädevuse tagamine -selleks kutseeksami sisseviimine aastaks 2011;
  - kasutusel olevate mõõdikute ja hindamisvahendite ühtlustamine tegevusterapeutide vahel;
  - teenuse kättesaadavuse tagamine – piisava arvu spetsialistide tagamine. Esialgu planeeriti, et aastaks 2015 on Eestis 100 erialase kõrgharidusega tegevusterapeuti. Praegu leitakse, et see pole siiski võimalik sest kõik eriala alustanud ei lõpeta. Hetkel on töötavaid tegevusterapeute u 40. Kahjuks kool ja liit ei saa garanteerida, et kõik lõpetajad erialasele tööle lähevad;
  - tegevusteraapia kättesaadavuse parandamine ambulatoorse töö osas;
  - vajalik sisse viia teiste erialaarstide poolt suunatud patsientide teenindamise võimalus (hetkel ainult pere-ja taastusarstid suunavad tegevusteraapiasse);
  - lisada Haigekassa hinnakirja tegevusteraapia rühmatöö (hetkel võimalik ainult rehabilitatsiooniteenuse raames);
  - tegevusteraapia koduteenuse pakkumine/hinnakirja viimine;
  - jaemüügis olevate ortooside ja tehniliste abivahendite määramise õigus ehk retsepti kirjutamise õigus. Hetkel saab abivahendi retsepti kirjutada arst, kuid arvestatakse ka spetsialistide (TT, FT) soovitusi;
  - tegevusteraapia lisamine haridusasutuste teenuste nimekirja.

Koosolekul arutati veel:

8. Karin Lilienberg tegevusteraapia osakonna juhatajana Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis ootab **ettepanekuid rakendusuuringute** osas. Vajalik teha rohkem rakendusuuringuid (mitte teoreetilisi lõputöid). Arutletakse kuidas tudengid saavad praktiseerivate tegevusterapeutide tööle kaasa aidata. Oodatakse ka erialaliidu poolset koostööd. Vajalik esitada konkreetseid uurimistöid suunad.
9. Britta Frank palub **täpsustamist terminite osas** – mis on tegevusterapeudi ja tegevusjuhendaja vahe? Selgitatakse, et tegevusjuhendaja ei tohi hinnata tegevusvõimet. Algselt on tegevusjuhendaja hooldustöötaja eriväljaõpe. See ei ole omaette eriala. Tegevusteraapia teenust võib osutada ainult tegevusterapeut. Teg juhendaja on erihooldusteenuse jaoks vajalik, kuna teenuste maht suureneb. Siiski ei või juhendaja asendada tegevusterapeuti. Väidetavalt on aga Sotsiaalministeeriumis tegevusjuhendaja ametikirjeldus sama mis tegevusterapeudil. Sellest tulenevalt on segadusi on mõnedes töökohtades.

Seletatakse üle ka tegevusterapeudi assistentidesse puutuv: tt assistent on rehabilitatsiooni eriala spetsialist, kellel on läbitud lisakursus. Nemad võivad rehab.teenuse raames tegevusvõime hinnanguid koostada kuni aastani 2012. Assistentide koolitus loodi selleks, et hoida rehabilitatsiooni asutustes elus tegevusterapeutide ametikohti. Teraapia tegemist pole assistentidele õpetatud ja seda nad ei tohi teha. Tulenevad ettepanekud:

  1. ettepanek: Liidu poolt kirjutada ministeeriumisse ametinimetuste segaduse osas.
  2. ettepanek: Vajalik tegevusteraapiast teavitamine.

10. Ingrid Saarmets soovib arutada tegevusterapeutide **pädevust abivahendi määramisel**. On esinenud arvamusi, et abivahendi määramine ei kuulu tegevusterapeudi pädevusse. See arvamus võib põhineda seadusel, kus on öeldud, et abivahendi määrab taastus- või perearst. Teenusele suunab taastusarst ja seega määrab ka abivahendi. Abivahend on siiski tegevusterapeudi kompetents. Teatud puhkudel võib olla vajalik lisaspetsialiseerumine (näiteks nägemis-, kuulmisabivahendid). Olenevalt töökohast ja ülejäänud meeskonnast on tegevusterapeutidel ka erinevad ülesanded ja erinevas ulatuses osa abivahendite määramisel ja soovitamisel.
11. Eelmise teemaga seoses arutlusel ka **abivahendi tehniku eriala** loomine Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis ja selle võimalik mõju tegevusterapeutide tööle.

Koosoleku juhataja:

Protokollija: